

Εθνικό δίκαιο - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την ισπανική έννομη τάξη και μια γενική επισκόπηση του ισπανικού δικαστικού συστήματος.

Πηγές δικαίου

Οι πηγές δικαίου της ισπανικής έννομης τάξης ορίζονται στο άρθρο 1 του Αστικού Κώδικα:

1. Οι πηγές δικαίου της ισπανικής έννομης τάξης είναι ο νόμος, το έθιμο και οι γενικές αρχές του δικαίου.
2. Διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος είναι άκυρες.
3. Το έθιμο ισχύει μόνον ελλείψει ισχύοντος νόμου και υπό την προϋπόθεση ότι δεν αντιβαίνει στην ηθική ή στη δημόσια τάξη και αποδεικνύεται η ύπαρξή του.
4. Η δικαστική πρακτική που δεν ερμηνεύει απλώς μια δήλωση βούλησης θεωρείται έθιμο.
5. Οι γενικές αρχές του δικαίου εφαρμόζονται ελλείψει νόμου ή εθίμου, με την επιφύλαξη του χαρακτήρα τους ως υποκειμένων της έννομης τάξης.
6. Οι νομικές διατάξεις που περιέχονται σε διεθνείς συνθήκες δεν έχουν άμεση εφαρμογή στην Ισπανία παρά μόνον εφόσον μεταφερθούν στην εσωτερική έννομη τάξη μέσω της δημοσίευσης του πλήρους κειμένου τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
7. Η νομολογία λειτουργεί επικουρικά στην έννομη τάξη με το νομικό δόγμα το οποίο, κατ' επανάληψη, παγιώνει το Ανώτατο Δικαστήριο κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου, του εθίμου και των γενικών αρχών του δικαίου.
8. Οι δικαστές και τα δικαστήρια έχουν το απαραβάτο καθήκον να αποφαινούνται σε κάθε περίπτωση επί των διαφορών τις οποίες εκδικάζουν, με σεβασμό στο παγιωμένο σύστημα πηγών δικαίου.

Είδη νομικών πράξεων

Σύνταγμα: Ύψιστος κανόνας δικαίου του κράτους, στον οποίο υπάγονται όλες οι δημόσιες αρχές και όλοι οι πολίτες. Διατάξεις ή νόμοι που αντίκεινται στο Σύνταγμα δεν έχουν ισχύ. Το Σύνταγμα διακρίνεται σε δύο μέρη, τα οποία διαφοροποιούνται σαφώς ως προς το περιεχόμενό τους: α) το θεωρητικό μέρος και β) το οργανικό μέρος.

Διεθνείς συνθήκες: γραπτή συμφωνία μεταξύ υποκειμένων του διεθνούς δικαίου η οποία διέπεται από το διεθνές δίκαιο και μπορεί να συνίσταται από ένα ή περισσότερα συναφή νομικά μέσα, ασχέτως της ονομασίας τους.

Καταστατικό αυτόνομης κοινότητας: βασικός ισπανικός θεσμικός κανόνας της αυτόνομης κοινότητας, αναγνωρισμένος από το ισπανικό Σύνταγμα του 1978, ο οποίος εγκρίνεται με οργανικό νόμο. Περιέχει, τουλάχιστον, την ονομασία της κοινότητας, τα εδαφικά της όρια, καθώς και την ονομασία, την οργάνωση και την έδρα των θεσμικών οργάνων της αυτόνομης κοινότητας και τις αρμοδιότητές τους.

- Νόμος: υπάρχουν διάφορα είδη νόμων:
- Οργανικός νόμος: νόμος με τον οποίο αναπτύσσονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι πολιτικές ελευθερίες, εγκρίνονται τα καταστατικά των αυτόνομων κοινοτήτων και το γενικό εκλογικό καθεστώς, και επιτελούνται άλλες λειτουργίες που προβλέπονται από το Σύνταγμα.
- Απλός τυπικός νόμος: νόμος με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο οργανικού νόμου.

- Νομοθετικό διάταγμα: εκδίδεται κατόπιν εξουσιοδότησης της κυβέρνησης από το Κοινοβούλιο προκειμένου να θεσπίσει κανόνες με ισχύ νόμου επί συγκεκριμένων θεμάτων.
- Διάταγμα νομοθετικού περιεχομένου: προσωρινές νομοθετικές διατάξεις που θεσπίζονται από την κυβέρνηση σε περίπτωση έκτακτης και επείγουσας ανάγκης και δεν μπορούν να θίξουν τους βασικούς θεσμούς του κράτους, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις ελευθερίες των πολιτών που κατοχυρώνονται στον Τίτλο Ι του Συντάγματος ούτε το καθεστώς των αυτόνομων κοινοτήτων ή το γενικό εκλογικό δίκαιο. Πρέπει να υποβληθούν πάραυτα προς συζήτηση και ψηφοφορία στην ολομέλεια της Βουλής, εντός τριάντα ημερών από την ημερομηνία της έκδοσής τους.
- Κανονιστικό διάταγμα: γενικός κανόνας δικαίου που θεσπίζεται από την εκτελεστική εξουσία. Ιεραρχικά η ισχύς του είναι αμέσως κατώτερη του νόμου, τον οποίο γενικά αναπτύσσει.
- Έθιμο: ορίζεται ως «σύνολο κανόνων που απορρέουν από την σχετικά σταθερή επανάληψη ομοιόμορφων πράξεων». Προκειμένου να εκπροσωπεί τη συλλογική και αυθόρμητη βούληση, το έθιμο πρέπει να είναι γενικό, σταθερό, ομοιόμορφο και διαρκές.
- Γενικές αρχές του δικαίου: γενικές κανονιστικές αποφάσεις οι οποίες δεν έχουν ενσωματωθεί στην έννομη τάξη με τυπικές διαδικασίες, πλην όμως θεωρείται ότι συνιστούν τμήμα αυτής διότι επ' αυτών εδράζονται άλλοι ειδικοί κανόνες ή συνοψίζουν με αφηρημένο τρόπο το περιεχόμενο συνόλου ειδικών κανόνων. Χρησιμοποιούνται για την κάλυψη νομικών κενών ή για την ερμηνεία κανόνων δικαίου.
- Νομολογία: συγκροτείται από τουλάχιστον δύο αποφάσεις οι οποίες ερμηνεύουν έναν κανόνα με τον ίδιο τρόπο και οι οποίες εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο ή, εφόσον πρόκειται για ζητήματα αποκλειστικής αρμοδιότητας των αυτόνομων κοινοτήτων, από τα Ανώτερα Δικαστήρια της αντίστοιχης αυτόνομης κοινότητας. Απόφαση δικαστή ή δικαστηρίου η οποία αποκλίνει από την πάγια νομολογία του Ανώτατου Δικαστηρίου δεν ακυρώνεται αυτομάτως, πλην όμως αποτελεί λόγο άσκησης αναίρεσης. Παρά ταύτα, το Ανώτατο Δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει ανά πάσα στιγμή από την πάγια νομολογία.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Στο άρθρο 1.2 του ισπανικού Αστικού Κώδικα προβλέπεται ότι οι διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος είναι άκυρες. Τούτο συνεπάγεται αναγκαστικά ότι θεσπίζεται μια ιεραρχία κανόνων δικαίου και το ισπανικό Σύνταγμα, προς το σκοπό αυτό, ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων κανόνων δικαίου, καθώς και τις σχέσεις ιεραρχίας και αρμοδιότητας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, στο ισπανικό δίκαιο η ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι η εξής:

1. Σύνταγμα
2. Διεθνείς συνθήκες
3. Νόμος με την στενή έννοια: οργανικός νόμος, απλός τυπικός νόμος και κανόνες με ισχύ νόμου (μεταξύ άλλων τα βασιλικά διατάγματα νομοθετικού περιεχομένου και τα βασιλικά νομοθετικά διατάγματα).
4. Κανόνες που θεσπίζονται από την εκτελεστική εξουσία, με δική τους ιεραρχία ανάλογα με το όργανο που τους θεσπίζει (βασιλικό διάταγμα, διάταγμα, υπουργική απόφαση κλπ.).

Πέραν τούτων, καθιερώνεται η αρχή της αρμοδιότητας επί κανόνων που θεσπίζονται από τα κοινοβούλια των αυτόνομων κοινοτήτων.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Το θεσμικό πλαίσιο στην Ισπανία εδράζεται στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών, βάσει της οποίας η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Εθνικό Κοινοβούλιο και στα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων.

Η κυβέρνηση ασκεί την εκτελεστική εξουσία, συμπεριλαμβανομένης της κανονιστικής εξουσίας, ενώ ενίοτε ασκεί νομοθετική εξουσία κατόπιν εξουσιοδότησης του Κοινοβουλίου.

Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν ασκεί νομοθετική εξουσία, ασκεί όμως κανονιστική εξουσία.

Την νομοθετική πρωτοβουλία έχει η κυβέρνηση, η Βουλή και η Γερουσία, τα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων και ο λαός.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Διεθνείς συνθήκες: υπάρχουν τρεις μηχανισμοί κύρωσης, ανάλογα με τα θέματα που ρυθμίζονται με τη συνθήκη.

- Καταρχάς, με οργανικό νόμο κυρώνεται η σύναψη συνθήκης με την οποία ανατίθεται σε διεθνή οργανισμό ή θεσμικό όργανο η άσκηση αρμοδιοτήτων που απορρέουν από το Σύνταγμα.
- Δεύτερον, η κυβέρνηση έχει δικαίωμα να συναινέσει για λογαριασμό του κράτους προκειμένου αυτό να αναλάβει δεσμεύσεις μέσω συνθηκών ή συμφωνιών κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εθνικού Κοινοβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις: πολιτικές συνθήκες, στρατιωτικές συνθήκες ή συμφωνίες, συνθήκες ή συμφωνίες που θίγουν την εδαφική ακεραιότητα του κράτους ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και υποχρεώσεις που κατοχυρώνονται στον Τίτλο Ι, συνθήκες ή συμβάσεις που επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, συνθήκες ή συμβάσεις που προϋποθέτουν τροποποίηση ή κατάργηση νόμου ή απαιτούν νομοθετικά μέτρα για την εκτέλεσή τους.
- Τέλος, σε κάθε άλλη περίπτωση, απλώς αρκεί να γνωστοποιηθεί άμεσα η σύναψή τους στη Βουλή και στη Γερουσία.

Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν συναφθεί νομίμως δημοσιεύονται επίσημα στην ισπανική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελούν τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης. Οι διατάξεις τους καταργούνται, τροποποιούνται ή αναστέλλονται σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις ίδιες τις συνθήκες ή σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η καταγγελία διεθνούς συνθήκης ή συμφωνίας γίνεται με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο έγινε η κύρωσή της.

Νόμος:

Τα νομοσχέδια εγκρίνονται από το υπουργικό συμβούλιο, το οποίο τα υποβάλλει στη Βουλή, συνοδευόμενα από αιτιολογική έκθεση και τις απαραίτητες γενικές πληροφορίες προκειμένου οι βουλευτές να αποφανθούν επ' αυτών.

Εφόσον εγκριθεί σχέδιο οργανικού ή απλού τυπικού νόμου από τη Βουλή, ο Πρόεδρος της Βουλής υποχρεούται να το διαβιβάσει πάραυτα στον Πρόεδρο της Γερουσίας, ο οποίος το θέτει υπό συζήτηση. Η Γερουσία, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του κειμένου, έχει τη δυνατότητα να το απορρίψει ή να επιφέρει τροποποιήσεις. Η απόρριψη γίνεται με απόλυτη πλειοψηφία.

Το σχέδιο νόμου δεν μπορεί να υποβληθεί στον Βασιλέα προς κύρωση εφόσον η Βουλή δεν υπερψηφίσει το αρχικό κείμενο με απόλυτη πλειοψηφία σε περίπτωση απόρριψης από τη Γερουσία, ή με απλή πλειοψηφία σε περίπτωση που έχουν παρέλθει δύο μήνες από την υποβολή του σχεδίου στη Γερουσία, ή δεν υπερψηφίσει ή καταψηφίσει τις τροπολογίες με απλή πλειοψηφία. Η προθεσμία των δύο μηνών που τάσσεται στη Γερουσία για την απόρριψη του σχεδίου ή την πρόταση τροπολογιών μειώνεται σε τριάντα ημερολογιακές ημέρες για τα νομοσχέδια που εισάγονται με τη διαδικασία του κατεπείγοντος από την κυβέρνηση ή τη Βουλή.

Ο Βασιλέας κυρώνει εντός δεκαπέντε ημερών τους νόμους που υπερψηφίζονται από το Κοινοβούλιο, τους εκδίδει και διατάσσει την άμεση δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

- Οργανικός νόμος: η ψήφιση, τροποποίηση ή κατάργηση οργανικού νόμου απαιτεί απόλυτη πλειοψηφία της Βουλής σε τελική ψηφοφορία επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Κανονιστικό διάταγμα: Για την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- Η πρωτοβουλία λαμβάνεται από την αρμόδια διοικητική αρχή με τη σύνταξη του αντίστοιχου σχεδίου, το οποίο συνοδεύεται από έκθεση σκοπιμότητας και αναγκαιότητας, καθώς και οικονομικό υπόμνημα στο οποίο περιλαμβάνεται εκτίμηση του συνεπακόλουθου κόστους.
- Στη διάρκεια της διαδικασίας σύνταξης πρέπει να συγκεντρωθεί, πέραν των εκθέσεων, των γνωμοδοτήσεων και των προβλεπόμενων προεγκρίσεων, κάθε μελέτη και γνωμοδότηση που κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να τεκμηριωθούν ο αντίκτυπος και η νομιμότητα του κανονιστικού διατάγματος. Σε κάθε περίπτωση, τα κανονιστικά διατάγματα συνοδεύονται από έκθεση αντικτύπου εφόσον το επιτάσσει η φύση των μέτρων που θεσπίζουν.
- Εφόσον οι διατάξεις θίγουν τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των πολιτών, τους παραχωρείται δικαίωμα ακρόασης για εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών. Παρομοίως, και όταν αυτό επιβάλλεται από τη φύση της διάταξης, το κανονιστικό διάταγμα τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για όσο διάστημα ορίζει ο νόμος.
- Σε κάθε περίπτωση, τα σχέδια κανονιστικών διαταγμάτων τα εισηγείται η Γενική Τεχνική Γραμματεία, με την επιφύλαξη της γνωμοδότησης του Συμβουλίου της Επικρατείας στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τον νόμο.
- Σε περίπτωση που το κανονιστικό διάταγμα ενδέχεται να έχει συνέπειες στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κράτους και αυτόνομων κοινοτήτων, απαιτείται να έχει προηγηθεί έκθεση του υπουργείου Περιφερειακής Πολιτικής.
- Για να τεθεί σε ισχύ κανονιστικό διάταγμα εγκεκριμένο από την κυβέρνηση, απαιτείται η πλήρης δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Στη βάση δεδομένων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως δημοσιεύεται το σύνολο της νομοθεσίας που ψηφίστηκε από το 1960: [Iberlex](#).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις νομικές βάσεις δεδομένων;

Η πρόσβαση στη συγκεκριμένη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Στον δικτυακό τόπο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται όλα τα φύλλα που δημοσιεύθηκαν από το έτος 1960.

Διατίθεται επίσης μηχανή αναζήτησης της νομοθεσίας και των αναγγελιών, καθώς και των βάσεων δεδομένων της συνταγματικής νομολογίας από το 1980, του νομικού συμβουλίου του κράτους (εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις από το 1997) και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τέλος, σε περίπτωση ψήφισης νόμων και δημοσίευσης αναγγελιών, παρέχει υπηρεσίες ειδοποίησης και δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών και τεκμηρίωσης.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[IBERLEX/ βάση δεδομένων για την ισπανική νομοθεσία](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/03/2019